

Aftale mellem Regeringen (Venstre og Det Konservative Folkeparti), Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre om en styrkelse af konkurrencen

Effektiv konkurrence er en af de væsentligste drivkræfter for at skabe fornyelse og innovation. Konkurrence presser virksomhederne til hele tiden at udvikle bedre eller billigere produkter og ydelser. Men i en række brancher i Danmark er konkurrencen i dag utilstrækkelig, ligesom der er for lidt konkurrence om offentlige opgaver. Og det danske prisniveau er højere end i sammenlignelige lande.

Der er derfor enighed om at styrke lovgivningen på konkurrenceområdet. Dette skal dels ske gennem en styrkelse af opklaringen og håndhævelsen af overtrædelser af konkurrencelovgivningen, herunder ulovlig kartelvirksomhed, dels ved at øge konkurrenceudsættelsen af offentlige opgaver. På den baggrund er der enighed om følgende initiativer:

- Indførelse af et straflempelsesprogram
- Mulighed for at besigtige lommer og tasker under en kontrolundersøgelse
- Mulighed for at foretage elektronisk kopiering af computere mv. ("spejling") under en kontrolundersøgelse
- Indførelse af nye bødeprocedurer i tilståelsessager
- Styrket kompetence til at kontrollere afregningspriser ved fritvalgsordninger
- Annonceringspligt for offentlige køb på over 500.000 kr.
- Indhentning af oplysninger om offentlige indkøb
- Hurtigere afgørelse om opsættende virkning og midlertidig opsættende virkning af en klage
- Præcisering af Konkurrencerådsmedlemmernes uafhængighed

1. Indførelse af et straflempelsesprogram

Der indføres et straflempelsesprogram, som medfører, at en virksomhed eller person, kan samarbejde med myndighederne om opklaringen af et kartel mod, at den straf, virksomheden eller personen ellers skulle have haft, nedsættes eller bortfalder. Erfaringerne fra andre lande viser, at straflempelsesprogrammer er en af de mest effektive måder at bekæmpe karteller på. Blandt EU-landene er det kun Malta, der ikke allerede har eller har planer om at indføre et egentligt straflempelsesprogram.

Rammerne for et straflempelsesprogram

- Fuldstændigt *strafbortfald* meddeles til den første karteldeltager, der henvender sig til myndighederne.

- De efterfølgende ansøgere opnår en gradvist mindre *strafnedsættelse* (på 50, 30 og op til 20 pct.).

Betingelserne for at opnå foreløbigt tilsagn om *strafbortfald* er, at:

- hvis henvendelsen sker, inden der er gennemført en kontrolundersøgelse eller en ransagning, skal der fremlægges oplysninger, som myndighederne ikke er i besiddelse af, og som giver myndighederne en konkret anledning til at iværksætte en kontrolundersøgelse, en ransagning eller indgive politianmeldelse vedrørende det pågældende forhold.
- hvis henvendelsen sker, efter der er gennemført en kontrolundersøgelse eller en ransagning, skal der fremlægges oplysninger, som myndighederne ikke er i besiddelse af på ansøgningstidspunktet, og som sætter myndighederne i stand til at konstatere, at der foreligger en overtrædelse i form af et kartel.

Betingelserne for at opnå foreløbigt tilsagn om *strafnedsættelse* er, at:

- der fremlægges oplysninger vedrørende et kartel, som repræsenterer en betydelig merværdi i forhold til de oplysninger, som myndighederne allerede var i besiddelse af på tidspunktet for modtagelsen af ansøgningen om strafnedsættelse.

Derudover skal en karteldeltager for at opnå endeligt tilsagn om strafbortfald eller strafnedsættelse samarbejde loyalt med myndighederne under hele sagens behandling. Vedkommende må ikke have tvunget andre til at deltage i kartellet og skal bringe sin deltagelse i kartellet til ophør, når der indgives ansøgning om straflempe. Ansøgeren kan dog fortsætte med passiv deltagelse i en kortere periode, hvor myndighederne koordinerer indsatsen mod de formodede karteldeltagere.

Rammerne for straflempelsesprogrammet svarer til rammerne i det forslag, der har været i høring.

2. Mulighed for at besigtige lommer, tasker o.lign.

Konkurrencestyrelsen får mulighed for, under en kontrolundersøgelse, at bede ansatte tømme private tasker, lommer o.lign. Nægter den ansatte dette, vil styrelsen kunne anmode politiet om at gennemse den pågældendes taske, lomme o.lign., men vil ikke selv kunne gøre det. Baggrunden for forslaget er at imødegå, at ansatte i en virksomhed kan forhindre myndighederne i at finde bevismateriale ved fx at komme det i en lomme eller taske. I dag er det fx muligt at gemme mange informationer på små medier, som en USB-nøgle, der nemt kan gemmes væk i en lomme eller lignende.

Bestemmelsen medfører, at der kan ske en besigtigelse af personens tøj og genstande. Der vil *ikke* være tale om nærmere undersøgelse af legemet, som fx dets hulrum (såkaldt legemsundersøgelse).

De ansatte, der frivilligt viser indholdet af deres lommer, tasker o.lign. vil få tilbudt, at det foregår adskilt fra virksomhedens øvrige medarbejdere. For medarbejdere, der ikke ønsker at vise indholdet af deres lommer, tasker o.lign., vil besigtigelsen heraf skulle foretages adskilt fra virksomhedens øvrige medarbejdere.

Det er kun de personer, der bliver genstand for kontrolundersøgelsen, som vil blive anmodet om at vise indhold af lommer, tasker o.lign. Det vil typisk først under selve tilstedeværelsen i virksomheden kunne afklares, hvilke ansatte i virksomheden, der har en sådan tilknytning til sagen, at de bør inddrages i kontrolundersøgelsen. I praksis vil der normalt kun være tale om, at et mindre antal, centralt placerede ansatte bliver genstand for kontrolundersøgelsen og som dermed vil blive anmodet om at vise indholdet af deres tasker, lommer o.lign.

Princippet om "legal privilege" gælder for dokumenter, der er fundet i ansattes lommer, tasker o.lign., på samme måde som det gælder for andre dokumenter fundet under en kontrolundersøgelse. Dette vil fremgå af bemærkningerne til lovforslaget.

3. Mulighed for at foretage elektronisk kopiering af computere mv. ("spejling")

Konkurrencestyrelsen får adgang til at foretage en identisk elektronisk kopiering af en computers indhold, en såkaldt spejling, som Konkurrencestyrelsen herefter gennemgår i styrelsen. Formålet med forslaget er at begrænse Konkurrencestyrelsens tilstedeværelse på virksomheden, samtidig med at det giver mulighed for, at det kopierede materiale kan blive undersøgt endnu grundigere for slettede oplysninger. En tilsvarende adgang for myndighederne findes i en lang række EU-lande som bl.a. Sverige, Tyskland, Norge og Storbritannien.

Konkurrencestyrelsen skal følge en række krav, når styrelsen foretager spejlinger. Det drejer sig fx om, at det spejlede skal forsegles, at den der er genstand for kontrolundersøgelsen skal have mulighed for at være til stede ved styrelsens søgning i og gennemgang af den elektroniske kopi, samt at virksomheden får en kopi af det materiale, som bruges i den videre behandling af sagen. Derudover kan Konkurrencestyrelsen kun udtage og journalisere dokumenter på sagen, som er omfattet af afgørelsen og kendelsen, der ligger til grund for kontrolundersøgelsen. Det kopierede materiale skal slettes, hvis myndighederne ikke går videre med sagen.

Der vil blive udarbejdet en vejledning, som nærmere beskriver konkurrencemyndighedernes procedure i forbindelse med spejling, som vil angive omfanget af virksomhedernes rettigheder og pligter i forbindelse hermed.

4. Nye bødeprocedurer

Behandlingen af sager om overtrædelse af konkurrenceloven skal være effektiv. Med en indførelse af nye bødeprocedurer i konkurrencesager vil myndighedernes behandling af sagen kunne ske hurtigere end i dag.

Ingen fast retspraksis - indenretlige bødevedtagelser

Rigsadvokaten kan beskikke navngivne ansatte i Konkurrencestyrelsen til at rejse og udføre tiltale i konkurrencesager ved byretterne. Bestemmelsen vil kun finde anvendelse i de sager, hvor parten tilstår en strafbar konkurrencelovsovertrædelse. Konkurrencestyrelsen skal inden tiltale rejses have Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitets godkendelse af sit udkast til anklageskrift.

Fast retspraksis - bødeforelæg fra Konkurrencestyrelsen

I sager, hvor der findes retspraksis for bødeudmålingen, kan Konkurrencestyrelsen udstede et udenretligt bødeforelæg efter forudgående at have indhentet samtykke fra SØK til, at styrelsen kan udstede det administrative bødeforelæg, herunder størrelsen af bøden. Det forudsættes, at der er tale om tilståelsessager.

5. Styrket kompetence til at kontrollere afregningspriser ved fritvalgsordninger

Konkurrencerådet får forbedrede indgrebsbeføjelser over for offentlige myndigheder, der fastsætter for lave afregningspriser til private leverandører, der sælger ydelser omfattet af en fritvalgsordning. Bestemmelsen skal sikre lige konkurrencevilkår mellem offentlige og private leverandører af fritvalgsydelser. Lige konkurrencevilkår skal sikre borgerne reelt frit valg.

Konkurrencerådet skal kunne påbyde en offentlig myndighed specifikke beregningsmetoder og afregningspriser mv., hvis afregningsprisen er beregnet eller fastsat for lavt efter de gældende regler for frit valg. Derudover vil Konkurrencerådet kunne påbyde offentlige myndigheder at foretage efterbetaling til leverandører, når afregningsprisen har været fastsat for lavt. Beføjelserne retter sig både mod gældende og fremtidige fritvalgsordninger.

6. Annonceringspligt for offentlige køb på over 500.000 kr.

Danmark har som et af de eneste EU-lande ikke et samlet nationalt regelsæt for udbud af kontrakter om varer og tjenesteydelser under tærskelværdien på ca. 1,6 mio. kr. For at styrke konkurrencen om offentlige opgaver i Danmark indføres der enkle udbudsregler i form af en annonceringspligt ved offentlige myndigheders køb af varer og tjenesteydelser, der overstiger 500.000 kr., og som ikke er omfattet af krav om EU-udbud. Annonceringspligten gælder også for kontrakter om såkaldte bilag B-tjenesteydelser, der ikke er omfattede af procedurereglerne i EU's udbudsdirektiver. Det drejer sig fx om opgaver på social- og sundhedsområdet, kulturområdet, det juridiske område og dele af transportområdet. Der vil blive indført en snæver undtagelse fra annonceringspligten i til-

fælde, hvor fx krav til fortrolighed bevirker, at offentliggørelse vil modarbejde hensynet bag kontrakten.

Annonceringspligten for ydelser over 500.000 kr. vil være omfattet af forslaget om, at Konkurrencestyrelsen skal have bedre mulighed for at indhente oplysninger om udbudspligtige indkøb.

Der vil blive udarbejdet en vejledning med eksempler på god praksis ved anvendelse af annonceringspligten.

Spørgsmålet om sanktioner, herunder straf, for overtrædelse af annonceringspligten behandles af den arbejdsgruppe om effektivisering af klagesystemet, der er nedsat i henhold til aftalen om den kommunale økonomi for 2007.

7. Indhentning af oplysninger om offentlige indkøb

Der indføres en klar kompetence for Konkurrencestyrelsen til at indhente oplysninger om indgåelse af kontrakter, så styrelsen får bedre mulighed for fx at afdække manglende udbud eller overtrædelser i konkrete udbud og for at vurdere, om en sag skal indbringes for Klagenævnet for Udbud.

Styrelsen skal tillige kunne foretage undersøgelser på anden saglig baggrund, fx på baggrund af kommunale regnskaber, udbudsstatistikker eller offentliggjorte tal, herunder privat leverandør indikatoren (PLI).

8. Hurtigere afgørelse om opsættende virkning og midlertidig opsættende virkning af en klage

Når en klager i en klage til Klagenævnet for Udbud begærer opsættende virkning, skal klagen have en midlertidig opsættende virkning på 10 dage. Klagenævnet skal således behandle begæringen om opsættende virkning inden for 10 dage.

Såfremt Klagenævnet for Udbud inden for fristen på 10 dage træffer beslutning om, at en klage skal have opsættende virkning, skal klagenævnets videre behandling af sagen ske under en særlig hasteprocedure.

9. Præcisering af Konkurrencerådsmedlemmernes uafhængighed

Rådets nuværende sammensætning opretholdes uændret. Der indføres en bemyndigelse til, at økonomi- og erhvervsministeren kan foretage justeringer for at tage højde for ændringer i organisationsverdenen. Der vil imidlertid ikke kunne ændres ved fordelingen mellem f.eks. medlemmer indstillet af erhvervsorganisationer og andre organisationer.

Der vil fortsat være mulighed for, at ansatte i organisationer kan være medlemmer af rådet. Det vil dog fremover være et krav til alle medlemmer af rådet – herunder også medlemmer indstillet af organisationer - at de er udpeget på baggrund af deres personlige og faglige kvalifikationer, og at de skal fungere uafhængigt i deres virke.

10. Andet

Regeringen vil som opfølgning på aftalen fremsætte lovforslag, der udover ovenstående elementer, vil indeholde en række tekniske ændringer og præciseringer.

Der vil blive igangsat en nærmere undersøgelse af, om det på konkurrenceområdet, kan være muligt at dække visse sagsomkostninger i civile sager, uden at det hindrer en effektiv myndighedsudøvelse. Når resultatet af undersøgelsen foreligger, vil parterne blive indkaldt til møde herom.